

OPPSUMMERING

Den fjerde samlingen i Nettverk for PårørendeForskning ble avholdt ved Universitetet i Stavanger der 60 deltagere var påmeldt. Her deltok forskere, ansatte i helse- og sosialtjenesten og ideelle organisasjoner, PhD kandidater og pårørenderepresentanter. Fokus for nettverkssamlingen i år var forskningsresultater og erfaringer fra ulike tiltak som har til hensikt å bidra til pårørendestøtte og pårørendeinvolvering. 16 presentasjoner var inndelt i bolker med 4 hovedtema:

1: Pårørendes situasjon og erfaringer

2: Pårørendestøtte

3: Politikk og kompetanse

4: Pårørendes involvering og samhandling

Etter hvert hovedtema var det lagt opp til spørsmål og felles dialog med påfølgende oppsummering av forslag til hvilke forskning vi trenger for å forbedre praksis i tråd med politiske målsettinger og visjoner.

Dette gjengis her i korte trekk og er ment som en oppsummering av nettverkssamlingen:

Dialog 1: Pårørendes situasjon og erfaringer

- Det er behov for forskning knyttet til implementering av den nye Veilederen om pårørende i helse- og omsorgstjenesten som nå legges ut på høring, med høringsfrist til 1. september 2016. Etter planen skal den være gjeldende fra 2017. Konkrete tiltak i veilederen etterlyses.
- Familieperspektivet løftes fram, og betydningen av å se på familien som en helhet. Familieperspektivet vs. Individperspektivet er interessant å utforske nærmere. Det stilles bl.a. spørsmål til hvorfor pårørende kan oppfattes som usynlige og om dagens praksis når det gjelder journalføring er en barriere for involvering, bl.a. når det gjelder pårørende som kunnskapskilde. Spørsmål om det bl.a. bør innføres egen pårørendejournal.
- Det er behov for mer kunnskap om samtykke / tilbaketrekking av samtykke og om helsepersonells holdninger overfor pårørende i lys av «faglig forsvarlighet».
- Pårørende har mye felles, men er også svært forskjellige. Her kan det være aktuelt med samarbeidsprosjekter, eventuelt med utprøving av tiltak.

Dialog 2: Pårørendestøtte

- PIO tilbyr en rekke kursopplegg for pårørende. Disse blir positivt evaluert av deltakerne, men PIO ønsker mer systematisk forskning på betydningen av sine ulike tilbud.
- Erfaring tilsier at det er viktig med pårørende-pasientgrupper, men også at pårørende har egne støttegrupper; pårørendegrupper på tvers av diagnoser er viktig, samtidig som det individuelle også må være i fokus. Det vil alltid være flere hensyn som må tas. Det trengs mer forskning om ulike tilbud og målretting av disse.
- Det er behov for mer kunnskap om forholdet pårørende – pasient/bruker ut fra et relasjonsperspektiv, kanskje spesielt når det gjelder de vanskelige relasjonene, f.eks. oppfølging av etterlatte, omsorg for egne gamle foreldre når oppveksten har vært preget av rus/vold, etc.
- Det er videre behov for forskning knyttet til utdanning. Hvordan kan vi utdanne helsepersonell til å samarbeide naturlig med pårørende, og også stille spørsmål om hva som er viktig for deg (til pårørende)? Hva slags ansvar har helsepersonell i forhold til pårørendestøtte, og hvem andre har dette ansvaret? Hva er det som gjør at noen får det til, mens andre ikke gjør det? Det er behov for mer kunnskap om suksesskriterier.

Kilde: forskning.no

Therese Opsahl Holte (t.v) ved Helsedirektoratet og psykologspesialist Kari Bøckmann (t.h) åpnet nettverkssamlingen og presenterte den nye veilederen.

Dialog 3: Politikk og kompetanse

- Et sentralt tema her var hva som må til for at intensjoner/lovgivning skal gjenspeile seg i praksis. Hvilken betydning har det om endringer i tjenesteyting blir dirigert ovenfra (top-down) eller blir drevet fram av pårørende/brukere (bottom-up)? Hvordan forholder profesjonelle seg til endring i sine roller? Hvordan kan velferdsstaten ivareta den pårørende som selvstendig subjekt?
- «Samproduksjon» ble introdusert som et interessant begrep, i tillegg til eller til erstatning for begrepet «samarbeid», spesielt i situasjoner der pårørende utfører omfattende omsorgsoppgaver. Det trengs forskning i forhold til betydningen av ansvars- og oppgavefordeling

og de begrepene vi bruker. Hjemmetjenesten kan være en sentral arena for utforskning av dette.

- Mobilisering av frivillige vil kunne være en sentral strategi for å møte framtidens utfordringer når det gjelder omsorgsoppgaver. Vi trenger kunnskap om hva som skal til for å oppnå dette.

«Hvordan kan vi komme fra det teoretiske perspektivet til implementering i praksis?»

Dialog 4: Pårørendes involvering og samhandling

- Et tema var teoretiske analyser av relasjonsperspektivet og forskning knyttet til et slikt perspektiv i praksis. Et annet viktig tema var intervensjon- og implementeringsforskning. Her ble den nye veilederen fra Helsedirektoratet holdt fram som et viktig forskningsområde. Også forskning om forebyggende og helsefremmende intervensjoner rettet mot ungdom og familier ble holdt fram som verdifulle for feltet.
- Institusjonalisering skaper nye utfordringer. Kan det utvikles nye metoder for samarbeid mellom pasient – pårørende og helsepersonell? Og tilsvarende ved for eksempel hverdagsrehabilitering.
- Hvordan dokumentere pårørendearbeid og pårørendes situasjon? Og hvordan få til kompetanseoppbygging som gir resultater i praksis. Her trengs det diskusjon, vurderinger og ny kunnskap.

«Vi kan lære mye av de gode møtene mellom pårørende og helsepersonell, og her mangler vi forskning.»

I tillegg til den faglige oppsummeringen ble det gitt andre tilbakemeldinger:

- Svært positive tilbakemeldinger på organiseringen av nettverkssamlingen. Dette gjaldt alt fra planlegging, informasjon, gjennomføring, møteledelse og den uformelle og gode sosiale stemningen i forbindelse med pauser, lunsjer og middagen.
- Organiseringen med temavise presentasjoner med påfølgende dialoger ble applaudert, men det ble etterlyst tid til å stille hver enkelt som presenterte spørsmål etter deres innlegg. Noen gav uttrykk for ønske om rom for eksempelvis workshops slik at dette kunne være en arena for å fremme forskningssamarbeid.
- Vi oppfordrer alle til å rekruttere nye nettverksmedlemmer fordi et åpent nettverk ønskes for forskere, fagpersoner og ledere i praksisfeltet samt pårørenderepresentanter. Et stort nettverk er et ideal for samling av kompetanse. Samtidig vil det bli satt et tak på antall deltagere til neste års nettverkssamling.

Neste år er det 5-års jubileum for Nettverk for PårørendeForskning😊

**Neste nettverkssamling blir onsdag 7. – torsdag 8. juni 2017.
Sett av datoene!**